

het beroep echter ongegrond, omdat er geen regularisatie-termijn werd gevraagd voor de eerste rechter en omdat deze laatste reeds uitspraak had gedaan over de grond van de zaak. Een latere regularisatie kon de ontbinding niet ongedaan maken, zelfs al was dit vóór een uitspraak ten gronde in graad van beroep, aldus het hof. Om die reden wordt het arrest door het Hof van Cassatie verbroken. Artikel 182 § 1 W.Venn. stelt niet als voorwaarde dat de regularisatie dient plaats te vinden vóór het tijdstip van de uitspraak door de eerste rechter wanneer tegen dit vonnis hoger beroep wordt ingesteld. De appelrechter die het hoger beroep afwijst omdat de regularisatie niet plaatsvond vóór het vonnis in eerste aanleg, voegt deze voorwaarde toe en schendt bijgevolg artikel 182 § 1 W.Venn. Voortaan mag er geen twijfel meer over bestaan: vennootschappen die geconfronteerd worden met een vordering tot gerechtelijke ontbinding ex artikel 182 W.Venn. kunnen hun toestand regulariseren voor zover dit gebeurt vóór de uitspraak van de rechter in beroep⁷.

Sarah De Geyter
UGent

COUR DE CASSATION 23 MARS 2006⁸

SOCIÉTÉS

La dissolution judiciaire des sociétés qui ne sont plus actives

NV Hako et B.G./Procureur du Roi du tribunal de première instance à Anvers, procureur-général auprès de la cour d'appel d'Anvers et B.G.

Siég.: I. Verougstraete, Gh. Londers, E. Dirix, A. Fettweis et B. Dejemeppe

M.P.: D. Thijs (avocat général)

Pl.: Mr. H. Geinger

R.G. C.04.0428.N/2

L'arrêt du 23 mars 2006 a trait à la dissolution judiciaire des sociétés qui ne sont plus actives. Conformément aux dispositions de l'article 182 § 1 du C. soc. "*le tribunal (peut) (...) à la demande de tout intéressé ou du ministère public, prononcer la dissolution d'une société restée en défaut de satisfaire à l'obligation de déposer les comptes annuels conformément aux articles 98 et 100 pour trois exercices consécutifs, à moins qu'une régularisation de la situation ne soit possible et n'intervienne avant qu'il soit statué sur le fond.*"

⁷ Volledigheidshalve dient te worden vermeld dat het hof van beroep te Gent eerder in een gelijkaardige zaak het standpunt had ingenomen dat de regularisatie beantwoordt aan art. 182 § 1 W.Venn. indien zij gebeurt vóór de uitspraak door de rechter in beroep. Zie Gent 8 november 2004, *DAOR* 2005, nr. 74, 142.

⁸ www.cass.be.

Cette disposition était introduite par la loi du 13 avril 1995⁹ et vise à dissoudre les sociétés qui ne sont plus actives, étant donné que celles-ci constitueraient une charge inutile pour la Centrale des bilans auprès de la Banque Nationale¹⁰. Elle contient une présomption non-irrefragable que la société n'est plus active si elle n'a pas déposé ses comptes annuels pour trois exercices consécutifs. Dans ce cas, tout intéressé, ainsi que le ministère public, peut introduire une action en dissolution judiciaire.

Une fois l'action en dissolution judiciaire introduite, la situation pourra être régularisée en déposant les comptes annuels des exercices concernés¹¹. Il faut que la régularisation prenne lieu avant qu'il soit statué sur le fond de l'action en dissolution. En plus, il faut que les comptes annuels soient effectivement déposés; une promesse des administrateurs/directeurs qu'ils déposeront les comptes annuels, ne suffit pas¹². L'article 182 du Code des sociétés ne pose aucune exigence quant au contenu ou aux documents probants des comptes annuels. Afin de renverser la présomption d'inactivité, il suffit que les comptes annuels soient déposés. Il s'ensuit que la société est en état de convoquer ses organes, qui sont chargés sous leur responsabilité de la rédaction et de l'approbation des comptes annuels¹³.

En l'espèce, l'exigence de déposer les comptes annuels avant que le jugement de fond n'ait été rendu constituait le point litigieux. En première instance, la demanderesse en cassation a été dissoute parce qu'elle n'avait pas déposé ses

⁹ *M.B.* 17 juin 1995.

¹⁰ Pour un exposé détaillé de l'art. 182 C. soc. (l'ancien art. 177*sexies* du Code des sociétés), voy. H. BRAECKMANS, "Gedwongen overdracht en overneming, uitkoopregeling, gerechtelijke ontbinding van niet meer actieve vennootschappen en vereffening", in H. BRAECKMANS et E. WYMEERSCH (eds.), *Het gewijzigde vennootschapsrecht 1995*, Anvers, Maklu, 1996, 335-338; Ph. COLLE, "De nieuwe bepalingen inzake ontbinding en vereffening", in K. BYTTEBIER, R.R. FELTKAMP et A. FRANÇOIS (eds.), *De gewijzigde vennootschapswet 1995*, Anvers, Kluwer, 1996, 478-485; G. DAL et P. DE WOLF, "La société et sa restructuration", in Centre d'Études Jean Renauld (ed.), *Droit des sociétés. Les lois des 7 et 13 avril 1995*, Bruxelles, Bruylant, 1995, 310-314; E. DE BIE et J. DE LEENHEER, *Vereffening van vennootschappen na de Wet van 13 april 1995*, Diegem, Ced.Samsom, 1996, 45-51; E. DE BIE et M. CORYNEN, "Commentaar bij artikel 182 W.Venn.", in H. BRAECKMANS, K. GEENS et E. WYMEERSCH (eds.), *Vennootschappen en verenigingen. Artikelsgewijze commentaar met overzicht van rechtspraak en rechtsleer*, Anvers, Kluwer, à feuilles interchangeable, épisode 2001, 1-13; B. TILLEMANN, *Ontbinding van vennootschappen*, in Jan Ronse Instituut (ed.), *Reeks rechtspersonen- en vennootschapsrecht*, Kalmthout, Biblo, 1997, 227-233; K. VAN HULLE, "Bepalingen inzake het commissariaat, de openbaarmaking van de jaarstukken, de jaarrekening en het jaarverslag", in Jan Ronse Instituut (ed.), *De nieuwe Vennootschapswetten van 7 en 13 april 1995, Reeks rechtspersonen- en vennootschapsrecht*, Kalmthout, Biblo, 1995, 254-256.

¹¹ Une régularisation entière par le dépôt des comptes annuels manquants, est recommandée. Voy. également B. TILLEMANN, *o.c.*, p. 231-232, n° 433; *contra* E. DE BIE et J. DE LEENHEER, *o.c.*, 50; E. DE BIE et M. CORYNEN, *l.c.*, p. 11, n° 11, qui sont d'avis qu'il suffit de déposer le compte annuel d'un des exercices concernés.

¹² H. BRAECKMANS, *l.c.*, p. 337, n° 88; B. TILLEMANN, *o.c.*, p. 232, n° 434; K. VAN HULLE, *l.c.*, 255.

¹³ Bruxelles 25 avril 2002, *J.L.M.B.* 2003, (1263) 1266; D. VAN GERVEN, "Kroniek vennootschapsrecht 2004-2005", *T.R.V.* 2005, p. 208, n° 20.

ACTUALITÉ

comptes annuels pour les exercices 2000, 2001 et 2002. En instance d'appel, la société sollicitait la révision du jugement, étant donné qu'elle avait entretemps déposé les comptes annuels concernés. Toutefois, la cour d'appel d'Anvers a déclaré l'appel non fondé parce qu'aucun délai de régularisation n'avait été demandé devant le premier juge et que ce dernier avait déjà statué sur le fond de la cause. D'après la cour, une régularisation ultérieure, même avant une décision de fond en degré d'appel, ne pouvait pas annuler la dissolution. Pour cette raison, l'arrêt en question a été cassé par la Cour de cassation. L'article 182 § 1 C. soc. ne pose pas comme condition que la régularisation prenne lieu avant le jugement du premier juge si appel a été interjeté contre ce jugement. Le juge d'appel qui a rejeté l'appel parce que la régularisation n'a pas eu lieu avant le jugement en première instance, impose cette condition et, par conséquent, porte atteinte à l'article 182 § 1 C. soc. Désormais, il n'y aura plus de doute: les sociétés qui se voient confrontées à une action en dissolution judiciaire sur pied de l'article 182 C. soc., peuvent régulariser leur situation à condition que cette régularisation ait lieu avant l'arrêt rendu par le juge d'appel¹⁴.

Sarah De Geyter
UGent

HOF VAN CASSATIE 30 JUNI 2006

FAILLISSEMENT**Beheer en vereffening van het faillissement – Curator – Vervanging – Rechtsmiddel – Recht van verdediging**

Ch. Van Buggenhout, A. D'Ieteren, I. Van de Mierop en L. Focque q.q. faillissement Sabena NV

Zet.: Cl. Parmentier, Ph. Echement, D. Batselé, A. Fettweis en D. Plas

O.M.: Ph. De Koster (afgevaardigd advocaat-generaal)

Pl.: Mr. B. Maes

A.R. C.06.0298.F

1. *Voorafgaande procedure* – Sabena NV is failliet verklaard bij vonnis van 7 november 2001. Samen met een college van curators worden er twee rechters-commissarissen aangesteld, waarvan er één later, wegens het einde van zijn mandaat als rechter in handelszaken, zal worden vervangen.

Met oproepingsbrief van 6 februari 2004, worden de curators en de rechters-commissarissen uitgenodigd voor een “vergadering” met de faillissementskamer op 8 maart 2004. De ingeroepen rechtsgrond is artikel 31 van de Faillisse-

mentswet (vervanging van de rechter-commissaris en van de curators) en er wordt hen gevraagd om alle bankuittreksels van het faillissement sinds het begin tot 1 maart 2004 met zich mee te nemen. Die oproeping houdt geen precieze aanwijzing in over de redenen waarom de rechtbank de curators en de rechters-commissarissen wenst te verhoren.

Als gevolg van de “vergadering”, spreekt de rechtbank op 15 maart 2004 een vonnis uit waarin wordt beslist dat er voortaan slechts één rechter-commissaris meer zal zijn. Verder is de rechtbank onder meer de mening toegedaan dat de curators zich als echte zakenlui gedragen en daarbij grote risico's nemen – die geen enkele verzekeringsmaatschappij wil dekken – met soms operationele verliezen als gevolg. De curators zouden buitensporige uitgaven hebben verricht. Zij zouden ook artikel 51 van de Faillissementswet hebben geschonden door te grote bedragen onder zich te houden. Er wordt daarom een nieuwe “vergadering” vastgesteld.

De curators tekenen tegen dat vonnis hoger beroep aan. Zij stellen dat de rechtbank hun recht van verdediging heeft geschonden en misbruik van recht heeft gepleegd door artikel 31 van de Faillissementswet te hebben gebruikt voor redenen die aan zijn doel niet beantwoorden. Volgens de curators heeft de rechtbank zich wederrechtelijk in het beheer van het faillissement willen mengen, terwijl dit tot hun exclusieve bevoegdheid en verantwoordelijkheid behoort.

Bij arrest van 22 oktober 2004 oordeelt het hof van beroep dat de rechtbank inderdaad de bevoegdheid niet heeft om de curators tot bepaalde daden van beheer te dwingen maar stelt eveneens vast dat er van enig bevel tot handelen *in concreto* geen sprake is. Volgens het hof van beroep had de rechtbank, met haar oproepingsbrief van 6 februari 2004, niet de bedoeling iets anders te doen dan de mogelijke vervanging van de curators te overwegen. De rechtbank mag tot vervanging overgaan ofwel om administratieve redenen ofwel wegens een fout die door de curators zou zijn gepleegd. Nu de curators ervan werden verdacht artikel 51 van de Faillissementswet niet te hebben nageleefd, vermocht de rechtbank, zonder enige rechtsafwijking te plegen, de curators ter verantwoording op te roepen. Voor het overige stelt het hof van beroep vragen omtrent de ontvankelijkheid van het hoger beroep van de curators enerzijds wat betreft de beslissing van de rechtbank om het aantal rechters-commissarissen te verminderen, en anderzijds in zoverre dat hoger beroep niet op het beslissende gedeelte maar op de redenen slaat die de rechtbank ertoe hebben geleid een nieuwe “vergadering” te plannen.

De curators dienen tegen het arrest van het hof van beroep een cassatieberoep in, dat bij arrest van 28 november 2005 (A.R. nr. C.05.0033.F) wordt verworpen. Voor zover de voorziening op de beslissing om het debat te heropenen slaat is zij voorbarig. In de mate dat er aan het hof van beroep wordt verweten te hebben beslist dat een vervanging van de curators op administratieve redenen kon worden gebaseerd beslist het Hof dat dat middel niet ontvankelijk was nu het op een ten overvloede gegeven grond sloeg. Voor het overige

¹⁴ Pour être complet, il faut indiquer que, dans une affaire semblable, la cour d'appel de Gand avait auparavant jugé que la régularisation correspond à l'art. 182 § 1 C. soc., si elle a lieu avant l'arrêt rendu par le juge d'appel. Voy. Gand 8 novembre 2004, *DAOR* 2005, n° 74, 142.